

Techbitch

Lesmateriaal
bij aflevering

#3

PO
groep 7 & 8

WERKVORMEN
BIJ AFLEVERING #3

- Over de lijn
- Wat is een rechtsstaat?

vpro

Stephanie weet alles van iedereen

Wat is een rechtsstaat?

Omschrijving

Iedereen zit inmiddels op Steefspace. Maar hoe kan Stephanie hier nu rijk mee worden? In de aflevering zien we hoe ze dat regelt. In deze aflevering staan privacy en de rechtsstaat centraal. Stephanie kan met haar app meekijken met wat haar gebruikers doen. Mag dat zomaar?

KERNDOELEN

Burgerschap

- **Kerdoel 20**
De leerling leert over samenleven in een democratische rechtsstaat.
- **Kerdoel 21**
De leerling doet ervaringen op met democratische en maatschappelijke betrokkenheid.

Digitale geletterdheid

- **Kerdoel 22**
De leerling zet digitale technologie en digitale media in.
- **Kerdoel 24**
De leerling participeert in de gedigitaliseerde wereld.

Leerdoelen

Leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat een rechtsstaat is.

Duur

20 minuten

Materiaal

Associatiekaartjes

De werkvorm stap voor stap

1

Leg uit dat de aflevering van Techbitch die de leerlingen net hebben gezien gaat over privacy en de rechtsstaat. We hebben gezien hoe Stephanie met gebruikers van haar app mee kan kijken en weet wat ze op de app doet. Dat mag niet zomaar in onze rechtsstaat. Rechtsstaat is best een ingewikkeld begrip. Jullie gaan daar deze les mee aan de slag.

2

Pak de associatiekaartjes erbij en leg ze op tafel. Bespreek eventueel moeilijke woorden met de leerlingen. Roep de leerlingen een voor een naar voren en vraag ze om de kaartjes te bekijken en er eentje te kiezen die ze bij het begrip rechtsstaat vinden passen.

3

Bespreek de keuzes van de leerlingen. Welke kaartjes hebben ze gekozen en waarom?

Over de lijn

4

Bespreek hierna kort met de leerlingen wat een rechtsstaat precies is:

Een rechtsstaat is een staat waarin iedereen (koning, politiek, burgers, bedrijven — dus ook Steefspace!) zich aan de wet moet houden. Vrijheden en rechten van mensen worden beschermd tegen aanvallen daarop door andere mensen en de politiek. De kern van een rechtsstaat bestaat uit het hebben van grondrechten (artikel 1 van de Grondwet bijvoorbeeld), onafhankelijke rechters en de trias politica. Het idee van de trias politica is dat de macht niet bij één instantie (bijvoorbeeld de regering) ligt, maar dat de macht verdeeld is en er tegenmacht bestaat (denk bijv. aan een rechter die de regering terechtwijst).

Overzicht van de woorden op de kaartjes:

- Rechtbank
- Rechter
- Advocaat
- Straf
- Moeilijk
- Overtreding
- Belangrijk
- Slachtoffer
- Verdachte
- Ingewikkeld
- Journalisten
- Democratie
- Onafhankelijk
- Vrijheid
- Beschermen
- Grondrechten

In deze opdracht krijgen de leerlingen een aantal stellingen te zien over privacy en de rechtsstaat. In het lokaal zijn twee vakken: eens en oneens. Zijn de leerlingen het eens met de stelling? Dan lopen ze naar het vak 'eens'. Zijn ze het oneens met de stelling? Dan lopen ze naar het vak 'oneens'. Vervolgens kunnen de leerlingen hun keuze uitleggen.

Leerdoel

- De leerlingen kunnen hun mening geven over stellingen over privacy en de rechtsstaat.
- De leerlingen kunnen hun standpunt aan een ander uitleggen.

Duur

15 minuten

Benodigheden

- PowerPoint 'Over de lijn – Techbitch'.
- Optioneel: schildertape om de ruimte in tweeën te delen.

De werkvorm stap voor stap

1

- Maak genoeg ruimte in het lokaal voor de leerlingen om rond te lopen. Verdeel het lokaal in twee vakken; eentje voor eens en eentje voor oneens. Dit kun je met schildertape doen om het voor de leerlingen duidelijker te maken.
- Bepaal van tevoren, afhankelijk van de tijd, hoeveel stellingen je behandelt en welke.

2

- Maak genoeg ruimte in het lokaal voor de leerlingen om rond te kunnen lopen: Bespreek kort met de leerlingen waar aflevering 3 van Techbitch over ging (privacy en de rechtsstaat). Vertel dat er in de politiek vaak discussies zijn over de grenzen van privacy en dat er landen zijn waar de rechtsstaat (*meer informatie*) niet sterk is.
- Vertel de leerlingen dat zij hier stellingen over krijgen en moeten bedenken wat zij ervan vinden. Als zij het ermee eens zijn, lopen ze naar het vak 'eens'. Als ze het oneens zijn, lopen ze naar het vak 'oneens'. Laat duidelijk zien welk wat het eens-vak en het oneens-vak is.

3

- Laat de leerlingen de eerste stelling op de PowerPoint zien. Lees deze voor en geef een korte toelichting, zodat goed duidelijk wordt waar de stelling over gaat.

- Vraag de leerlingen om te kiezen of ze het met de stelling eens of oneens zijn en dan naar het desbetreffende vak te lopen. Als een leerling twijfelt, mag deze ook in het midden gaan staan.
- Vraag uit beide vakken een deelnemer en om een korte toelichting. Vraag daarna de twijfelaars alsnog een keuze te maken.

4

Sluit af met een korte nabespreking, bijvoorbeeld door het stellen van vragen als:

- Waren er onderwerpen bij die de leerlingen heel belangrijk vonden?
- Welke stelling waren de leerlingen heel verdeeld of juist eensgezind over?

Stellingen in de PowerPoint

- a. Ik vind het prima als mijn ouders een app gebruiken zodat ze weten waar ik ben.

Achtergrondinformatie:

Er zijn geen wettelijke regels voor het gebruik van apps om de locatie van kinderen in de gaten te houden (bijv. gps-horloge met One2Track of een airtag). Privacywetten zijn niet van toepassing op dit soort apps omdat het gebruik ervan privé is. Maar kinderen hebben wel recht op privacy. Dit staat in artikel 16 van het kinderrechtenverdrag.

- b. De politie mag altijd meelezen met mijn berichten als dat helpt om misdaad te stoppen.

Achtergrondinformatie:

Nu mag de politie dit in bijzondere gevallen doen. Daarvoor heeft ze eerst toestemming nodig van de rechter-commissaris. Hiervoor moet het mogelijke misdrijf zwaar genoeg zijn (minimaal 4 jaar gevangenisstraf) en een gevaar vormen voor de rechtsorde. Ook mag het meelezen niet langer dan 4 weken duren, tenzij de officier van justitie daar toestemming voor geeft.

- c. De politie mag van mij best gezichtsherkenning gebruiken.

Achtergrondinformatie:

Op dit moment is hier geen concrete wetgeving voor in Nederland. De politie maakt wel gebruik van gezichtsherkenning, maar dit is altijd achteraf. De politie herkent nog niet live gezichten met camerabeelden. In landen als Hongarije en China wordt realtime gezichtsherkenning wel ingezet, bijvoorbeeld in China voor het uitschrijven van verkeersboetes. In Hongarije is het gebruikt om deelnemers aan een demonstratie (volgens de autoriteiten een 'verboden bijeenkomst') te identificeren en om boetes uit te kunnen delen.

- d. Je mag straf krijgen voor iets wat je online zegt.

Achtergrondinformatie:

In Nederland mag de overheid iemand vervolgen voor een online opmerking als deze de wet overtreedt, zoals bij opruiing, discriminatie of aanzetten tot haat. Er wordt echter altijd gekeken of de opmerking valt onder de vrijheid van meningsuiting, die tot op zekere hoogte wordt beschermd door de Grondwet (artikel 7). In andere landen, zoals Rusland en China, is die vrijheid van meningsuiting beperkter. Daar word je veel eerder vervolgd voor het online uiten van je mening, bijvoorbeeld als je kritiek hebt op de regering.